

अपंग समावेशित शिक्षण योजना
(प्राथमिक स्तर) अंतर्गत करार पध्दतीने
कार्यरत दिव्यांग विशेष शिक्षकांना
वाहतूक भत्ता लागू करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक:-बैठक-२०२४/प्र.क्र. ०८/एसडी-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक:- २६ फेब्रुवारी, २०२४.

प्रस्तावना:-

सर्व शिक्षा अभियानाची अंमलबजावणी सन २०००-२००१ पासून देशभरात झाली. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाच्या दिनांक १८.१.२००२ च्या शासन निर्णयान्वये सर्व शिक्षा अभियानाची अंमलबजावणी राज्यात करण्याचा निर्णय घेण्यात आला व सदर अभियानाच्या अंमलबजावणीची जबाबदारी महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई यांच्याकडे सोपविण्यात आली. सदर संस्था ही "सोसायटीज रजिस्ट्रेशन ॲक्ट, १८६० व मुंबई विश्वस्त अधिनियम १९५० अन्वये पंजीकृत करण्यात आली आहे.

२. केंद्र शासनाच्या सर्व शिक्षा अभियान, राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियान व शिक्षक शिक्षण या योजनांचे एकत्रिकरण करून सन २०१८-१९ पासून केंद्रीय योजना समग्र शिक्षा योजना अंमलात आली आहे. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, २०२० मधील शिफारशींच्या अनुषंगाने समग्र शिक्षा योजनेची पुनर्रचना करण्यात आली आहे. सदर योजनेचे केंद्र आणि राज्य हिस्स्याचे प्रमाण ६०:४० असे आहे.

३. सर्व शिक्षा अभियानाची अंमलबजावणीच्या दृष्टीने मानव संसाधन विकास मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी निर्गमित केलेल्या मॅन्युअल ऑन फायनान्शियल मॅनेजमेंट ॲन्ड प्रोक्युअरमेंट २००४ मधील नियम ३७ (मॅनेजमेंट कॉस्ट) अन्वये सर्व शिक्षा अभियानांतर्गत पदांना मंजूरी देताना नवीन पदनिर्मिती करू नये तसेच निर्माण केलेली पदे केवळ कंत्राटी अथवा प्रतिनियुक्तीने भरण्यात यावीत. सदर पदे भरल्यामुळे सोसायटी अथवा राज्य शासनावर कायमस्वरूपी दायित्व येता कामा नये, असे नमूद केले आहे.

४. मानव संसाधन विकास मंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या उपरोक्त नमूद मार्गदर्शक सूचनांच्या आधारे प्रकल्पाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद सेवा नियमावली, १९९४ नुसार व्यवस्थापनांतर्गत मंजूर असलेल्या पदांपैकी काही पदे प्रतिनियुक्तीने तर काही पदे करार/कंत्राटी पध्दतीने भरण्यात आली आहेत. सदर पदे कंत्राटी/ प्रतिनियुक्तीने भरतांना महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद सेवा नियमावली, १९९४ मध्ये नमूद केलेल्या विहित

प्रक्रियेचा अवलंब करण्यात आला आहे. तसेच नमूद कार्यपद्धतीनुसार करार पद्धतीने नियुक्ती देण्यात आलेल्या कर्मचा-यांच्या सेवा, दर सहा महिन्यांनी एक दिवसाचा खंड देऊन सुरु ठेवण्यात आल्या आहेत. सदर कंत्राटी कर्मचा-यांना केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या एकक दराने मानधन अनुज्ञेय आहे.

५. सदर योजने अंतर्गत समावेशित शिक्षण हा उपक्रम प्रकल्प मान्यता मंडळ बैठकीच्या इतिवृत्तामध्ये नमूद असलेल्या उपक्रमांची अंमलबजावणी करण्यात येते. तसेच समावेशित शिक्षण उपक्रमांतर्गत पुढीलप्रमाणे स्तर निश्चित करण्यात आलेले असून त्यांचे मानधन मंजूर पदसंख्येनुसार पुढील प्रमाणे निश्चित केले आहे.

अ.क्र.	पदाचे नाव	मंजूर पदसंख्या	मंजूर मानधन (प्रतिमाह)
१	जिल्हा समन्वयक- जिल्हा म.न.पा. स्तर	१०२	४६,३३७/-
२	विशेष तज्ञ- समावेशित शिक्षण- तालुका स्तर	८१६	३३,३३३/-
३	विशेष शिक्षक केंद्र/ शाळा स्तर	१७७५	रु. २०,०००/- राज्य शासनाकडून रु. १५००/- इतके अतिरिक्त मानधन अदा करण्यात येते.

६. राज्यातील दिव्यांग विशेष शिक्षकांचा तपशिल थोडक्यात पुढील प्रमाणे आहे :-

अ. क्र.	पदाचे नाव	अंध प्रवर्गातील विशेष शिक्षक	अंध प्रवर्ग वगळता इतर प्रवर्गातील विशेष शिक्षक	एकूण
१	जिल्हा समन्वयक	४	२	६
२	विशेष तज्ञ-समावेशित शिक्षण	३२	२०	५२
३	विशेष शिक्षक	११४	४४	१५८
	एकूण	१५०	६६	२१६

७. सदर योजना ही केंद्र पुरस्कृत असल्याने सदर मानधन वाढीच्या प्रस्तावाला केंद्र शासनाने मंजूरी दिलेली नाही. तसेच केंद्र शासनाचे मानधन निश्चित असल्याने अतिरिक्त निर्माण होणारा वित्तीय भार हा राज्य शासनाच्या निधीमधून द्यावा लागणार आहे. सदर खर्च राज्य शासनाला करावा लागणार आहे. सबब, दिव्यांग ०६ जिल्हा समन्वयक, ५२ विशेष तज्ञ/समावेशित शिक्षक व १५८ विशेष शिक्षक असे एकूण दिव्यांग २१६ कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या पदाला अनुज्ञेय वाहतुक भत्ता तात्काळ लागू करावयाचा झाल्यास, शासनावर निर्माण होणारा वित्तीय भार राज्य शासनाच्या निधीतून द्यावा लागणार आहे. सद्यस्थितीत वित्त विभाग शासन निर्णय दि.२०.०४.२०२२ नुसार राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचा-यांना सध्या अनुज्ञेय असणारा वाहतूक भत्ता उक्त २१६ दिव्यांग कर्मचा-यांना लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

१. समग्र शिक्षा योजनेतर्गत मानधन तत्वावर कार्यरत ०६ जिल्हा समन्वयक, ५२ विशेष तज्ञ/समावेशित शिक्षक व १५८ विशेष शिक्षक असे एकूण दिव्यांग २१६ कर्मचारी यांना वित्त विभागाच्या दि.२०.०४.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये लागू करण्यात आलेला वाहतूक भत्ता लागू करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.
२. अपंग समावेशित शिक्षण योजना (प्राथमिक स्तर) अंतर्गत कार्यरत दिव्यांग विशेष शिक्षकांना वाहतूक भत्ता लागू करण्यास मासिक रु. ६,२९,१००/- प्रमाणे वार्षिक रु. ७५,४९,२००/- इतके अतिरिक्त दायित्व निर्माण होईल. सदरचा निधी राज्य शासनाच्या निधीतून राज्य हिस्सा प्रमाणाबाहेर योजनेच्या लेखाशिर्ष "मागणी क्रमांक ई-२, २२०२, सर्वसाधारण शिक्षण, ०१ प्राथमिक शिक्षण, १०६- शिक्षक व इतर सेवा, (००) (००) (०१) समग्र शिक्षा अभियान (सर्वसाधारण) (राज्य हिस्सा ४० टक्के), (२२०२ आय ६१२)" या लेखाशिर्षामधून भागविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.
३. सदर दर हे शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून लागू राहतील.
४. सदरचा शासन निर्णय मा. मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २५.०२.२०२४ रोजीच्या बैठकीत दिलेल्या मंजूरीच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.
५. प्रस्तुत शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२४०२२६१६०१४९८०२१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(तुषार महाजन)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. मंत्री, (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. राज्य प्रकल्प संचालक (समग्र शिक्षा), महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई